

Vastleggen van contra-indicatieaarden vanuit de G-Standaard

IR V-1-1-2

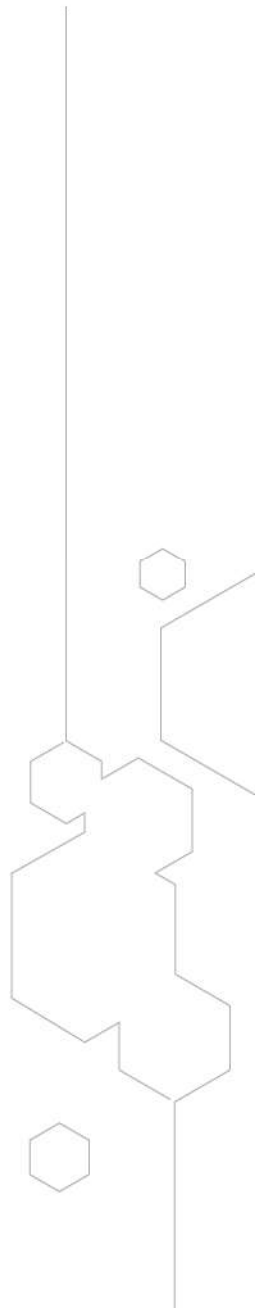
Deze implementatierichtlijn beschrijft het vastleggen van de contra-indicatieaarden in het patiëntendossier.

Zie www.z-index.nl, **G-Standaard** voor de laatste versie van deze implementatierichtlijnen en wijzigingen ten opzichte van eerdere versies.

Bij vragen naar aanleiding van deze implementatierichtlijnen kunt u contact opnemen met Madeleine Sirks (madeleine.sirks@z-index.nl).

● Intermediair in zorginformatie op maat

De databank van Z-Index ondersteunt het voorschrijven, bestellen, afleveren, declareren en vergoeden van geneesmiddelen, zelfzorgproducten en medische hulpmiddelen, en biedt organisaties en bedrijven over deze producten managementinformatie.



Inhoud

1	Inleiding	3
1.1	Begrippen	3
1.2	Doel van het vastleggen van contra-indicatieaarden	3
1.3	Nationale Classificatie Contra-Indicaties/voorzorgen (NCI-lijst)	3
1.4	Welke gerelateerde onderwerpen worden niet in deze implementatierichtlijn beschreven.	3
2	De beschrijving van de bestanden	5
2.1	Overzicht van de betrokken bestanden	5
2.2	De lay-out van de bestanden	5
3	Implementatie van het vastleggen van contra-indicatieaarden	6
3.1	Overwegingen	6
4	Implementatie van extra functies	8
4.1	Functionaliteit voor het afdrukken van contra-indicatieaarden op overzichten voor de patiënt	8
4.2	Tonen van achtergrondinformatie bij de contra-indicatieaarden in pdf-formaat	8
5	Overzicht aanpassingen per versienummer	9

1 Inleiding

1.1 Begrippen

Contra-indicatieaard: Een eigenschap, aandoening, ziektebeeld of ander kenmerk van een patiënt .

GPK, PRK, HPK: De G-Standaard heeft een 'ruggengraat' die bestaat uit meerdere, hiërarchische niveaus, waaronder het generiekniveau (GPK), het voorschrijf-niveau (PRK) en het handelsproductniveau (HPK). Op ieder niveau worden gegevens van een product bijgehouden. Zie voor meer informatie: '**De ruggengraat van de G-Standaard**' op www.z-index.nl.

1.2 Doel van het vastleggen van contra-indicatieaarden

De contra-indicatieaarden (CI-aarden) spelen een belangrijke rol in de medicatiebewaking. Het doel van het vastleggen van CI-aarden in het patiëntendossier van de voorschrijver, openbare apothek of ziekenhuisapothek, is ter voorkoming van het afleveren/toedienen van een geneesmiddel waarbij schadelijke gevolgen zijn te verwachten op grond van de onverenigbaarheid van dat geneesmiddel met een eigenschap, aandoening, ziektebeeld of ander kenmerk van de betreffende patiënt. Deze implementatierichtlijn beschrijft op welke wijze de CI-aarden in het patiëntendossier kunnen worden vastgelegd vanuit een (eerder) gestelde diagnose.

De signalering van contra-indicaties loopt via Medisch Farmaceutische Beslisregels (MFB's). De MFB's maken gebruik van de vastgelegde CI-aarden.

1.3 Nationale Classificatie Contra-Indicaties/voorzorgen (NCI-lijst)

De CI-aarden opgenomen in de G-Standaard zijn gebaseerd op de Nationale Classificatie Contra-Indicaties/voorzorgen (NCI-lijst) die door Nictiz wordt beheerd. De inhoud hiervan wordt door een multidisciplinaire werkgroep vastgesteld. De definitie van de CI-aard (dus wat valt inhoudelijk wel en niet onder deze CI-aard), wordt eveneens door deze werkgroep vastgesteld en is te vinden op www.nictiz.nl (terminologiecentrum, referentielijsten).

1.4 Welke gerelateerde onderwerpen worden niet in deze implementatierichtlijn beschreven.

- *Bewaking rondom contra-indicaties zelf*
Dit verloopt via MFB's. Zie hiervoor de Implementatierichtlijn "MFB Structuur en processen" en "MFB Bouwstenen definities en combinaties"
- *Bewaking op leeftijd:*
zie hiervoor de Implementatierichtlijn "Bewaking op leeftijd".
- *Afgeleide contra-indicatieaarden:*
CI-aarden die uit het gebruik van bepaalde geneesmiddelen worden afgeleid.
Zie de Implementatierichtlijn "Afgeleide contra-indicatieaarden".
- *Ongewenste groepen:*

bewaking op bepaalde stoffen, groepen van stoffen, of producten die ongewenst zijn, bijvoorbeeld vanwege een allergie.

Zie hiervoor de Implementatierichtlijn "Allergieën en ongewenste middelen".

- *Eerste, tweede en vervolgitgifte:
zie hiervoor de Implementatierichtlijn "Uitgiftesignalen".*
- *Triggering volgens het Medicatieproces 9.0:
zie hiervoor de Implementatierichtlijn "Medicatieproces Triggering medicatiebewaking en uitgiftesignalen".*
- *Tekst Blokken
zie Implementatierichtlijn "Tekst blokken".*
- *ZRS = Zorgregistratiesysteem:
zie Implementatierichtlijn "ZRS inclusief koppeling aan medicatiebewaking".*

2 De beschrijving van de bestanden

2.1 Overzicht van de betrokken bestanden

Voor het vastleggen van de CI-aarden is het volgende bestand van belang:
Bestand BST902T: Thesauri totaal. Uit dit bestand wordt thes. 40 gebruikt

2.2 De lay-out van de bestanden

Bestand 902: Thesauri totaal

De CI-aarden zijn (met nummer en omschrijving) opgenomen in thesaurus 40 van bestand 902.

De structuur van het bestand BST902T is als volgt vastgelegd:

Veld	Omschrijving	Inhoud	Sleutel	Lengte	Type	Posities
BSTNUM	Bestandsnummer	902		4	N	0001-0004
MUTKOD	Mutatiekode	0, 1, 2 of 3		1	N	0005-0005
TSNR	Thesaurusnummer	0040	10	4	N	0006-0009
TSITNR	Thesaurus	(Nr) contra-indicatieaard	20	6	N	0010-0015
THITMK	Memokode item	-		2	AN	0016-0017
THNM4	Naam item 4 posities	-		4	AN	0018-0021
THNM15	Naam item 15 posities	-		15	AN	0022-0036
THNM25	Naam item 25 posities	verkorte omschrijving		25	AN	0037-0061
THNM50	Naam item 50 posities	omschrijving		50	AN	0062-0111
THAKD1	Aanvullende kode 1	-		1	AN	0112-0112
THAKD2	Aanvullende kode 2	-		1	AN	0113-0113
THAKD3	Aanvullende kode 3	-		1	AN	0114-0114
THAKD4	Aanvullende kode 4	-		1	AN	0115-0115
THAKD5	Aanvullende kode 5	-		1	AN	0116-0116
THAKD6	Aanvullende kode 6	-		1	AN	0117-0117
	Leeg veld	-		11	AN	0118-0128

Voorbeeld:

TSITNR	THNM25	THNM50
0137	VERMINDERDE NIERFUNCTIE	VERMINDERDE NIERFUNCTIE
0162	ZIEKTE VAN PARKINSON	ZIEKTE VAN PARKINSON
0210	SPORTBEOEFENING	SPORTBEOEFENING
1310	KINDERWENS (VROUW)	KINDERWENS (VROUW)
1320	ZWANGERSCHAP	ZWANGERSCHAP

3 Implementatie van het vastleggen van contra-indicatieaarden

Voor voorschrijvers en (ziekenhuis)apothekers dient een mogelijkheid te zijn gerealiseerd om CI-aarden te kunnen vastleggen en raadplegen in het patiëntendossier. De signalering rondom de contra-indicaties loopt vervolgens via de MFB's.

3.1 Overwegingen

Noot vooraf: momenteel is de Informatiestandaard Contraindicaties en Overgevoeligheden (CiO) in ontwikkeling (onder regie van Nictiz). De informatiestandaard CiO zal afspraken omvatten over eenduidige registratie en uitwisseling van contra-indicaties en overgevoeligheden. Sommige van onderstaande onderwerpen zullen naar verwachting een plaats krijgen binnen deze informatiestandaard. Als deze is gepubliceerd zal, afhankelijk van de wenselijkheid en prioriteit vanuit het veld, worden bezien welke consequentie(s) dit heeft voor de G-Standaard en de documentatie van Z-Index. Onderdeel van CiO is de mapping tussen de CI-aarden en SNOMED. Het terminologiesysteem SNOMED CT wordt momenteel niet via de G-Standaard uitgeleverd.

- In het kader van de MFB's verdient het de aanbeveling om een nieuw opgenomen CI-aard te zien als een gewijzigd patiëntgegeven (zie paragraaf 5.4 van de IR *"MFB Structuur en processen"*).
- Sommige CI-aarden zullen slechts gedurende een beperkte tijd relevant zijn, bijvoorbeeld zwangerschap en borstvoeding. Het is dan ook nodig om een einddatum voor de bewaking in te kunnen vullen. Afhankelijk van de wensen van de zorgverleners, zal de melding dan daadwerkelijk moeten vervallen, of moet er een melding in het systeem komen om de CI-aard te heroverwegen. Gebruikersraden hebben aangegeven dat het wenselijk (liefst verplicht) is dat de CI-aard zwangerschap en borstvoeding een einddatum hebben en dat deze einddatum wordt gecommuniceerd. De invulling van deze functionaliteit kan het beste in overleg met de eindgebruikers worden vastgesteld.
- Sommige CI-aarden zullen gebaseerd zijn op 'harder' bewijs dan andere eigenschappen, aandoeningen, ziektebeelden of andere kenmerken, die bijvoorbeeld niet bevestigd zijn door een arts. Het is dan ook nodig dat de mate van bewijs kan worden vastgelegd. Welke maten van bewijs wenselijk zijn, zal met de zorgverleners moeten worden afgestemd.
- Degene die het patiëntenrecord beheert, dient de mogelijkheid te hebben om voor opname in het dossier te kiezen uit alle voorkomende eigenschappen, aandoeningen, ziektebeelden of andere kenmerken die zijn opgenomen in thesaurus 040 van bestand 902.
- Om de CI-aarden te kunnen groeperen bij de presentatie in het XIS, is met de aanvullende code **THAKD4** (thes.40, BST902T) aangegeven wat voor 'soort' indicatie-aarden er zijn. Bij introductie van deze aanvullende codes is de vulling als volgt:
 - F = Farmacogenetica
 - I = Indicatieaard (incl. verminderde nierfunctie)
 - O = Overig kenmerk

P = Patiëntkenmerk (bv. dialyse, sportbeoefening, verkeersdeelname)
Z = Zwangerschap/kinderwens/borstvoeding.

Farmacogenetica (thesaurus 40, THAKD4 = F) heeft verhoudingsgewijs veel items. Voor de praktijk kan het handig zijn om de bij farmacogenetica behorende kenmerken als een aparte groep te tonen.

- Indien het GIC bij een CI-aard nog geen medicatiebewaking heeft toegevoegd, laat dit dan de zorgverlener duidelijk weten. Dit kan met een melding of een duidelijke weergave herkenning, zoals een speciale kleur. Indien bij de definitie van een CI-aard (thes.40, BST902T) het veld **THAKD2** de inhoud "X" bevat, dan heeft het GIC de medicatiebewaking aan deze CI-aard gekoppeld. Indien dit veld leeg is, is nog geen medicatiebewaking gekoppeld.

Ter informatie:

- Het kan voorkomen dat de CI-aarden die betrekking hebben op farmacogenetica door de zorgverlener (los van automatisering) met een bepaalde methodiek uit meetwaarden moeten worden afgeleid. Deze methodiek kan per zorgverlener verschillen. Het GIC heeft in samenwerking met ziekenhuisapothekers en klinisch chemici een vertaaltabel van meetwaarden naar de CI-aarden van CYP2D6 ontwikkeld. Deze vertaaltabel is te vinden op www.knmp.nl (dossier Farmacogenetica).
- Er zijn verschillende codestelsels/classificatiesystemen voor diagnoses, klachten, symptomen en/of aandoeningen, zoals ICPC, ICD-10 en SNOMED. In de G-Standaard is de relatie tussen de CI-aarden en ICPC vastgelegd in bestand 912, rlsrt =35. De ICPC-codes en omschrijvingen worden uitgeleverd in bestand 380. De indicatieaarden zijn (zoals bovenstaand beschreven) terug te vinden in thesaurus 40. In bestand 684 (externe koppelingen van de MFB-parameters) is zowel de koppeling tussen de CI-aarden en de ICPC als de ICD-10 opgenomen. In het HIS-Referentiemodel wordt de koppeling tussen de CI-aarden en ICPC beschreven middels een NHG-tabel.

4 Implementatie van extra functies

4.1 Functionaliteit voor het afdrukken van contra-indicatieaarden op overzichten voor de patiënt

Indien bij de definitie van een CI-aard (thes.40, BST902T) het veld **THAKD3** de inhoud "X" bevat, dan betekent dit, dat deze CI-aard niet altijd op overzichten getoond hoeft te worden (denk aan bijvoorbeeld verkeersdeelname). De zorgverlener dient wel de mogelijkheid te hebben per CI-aard te kiezen of het wel of niet wordt geprint.

4.2 Tonen van achtergrondinformatie bij de contra-indicatieaarden in pdf-formaat

Relevante informatie en bijbehorende literatuur met betrekking tot de CI-aarden wordt door het GIC openbaar gemaakt in zogenaamde achtergrondteksten (in pdf-formaat). Voor een aantal CI-aarden zijn de achtergrondteksten beschikbaar, met name voor CI-aarden die betrekking hebben op farmacogenetica. Farmacogenetica is namelijk vrij specialistische materie die enige voorkennis vereist. Mogelijk missen sommige zorgverleners de nodige voorkennis om de adviesteksten goed te begrijpen. De belangrijkste zaken die nodig zijn om de adviesteksten te begrijpen, worden uitgelegd.

De methodiek loopt geheel analoog met de huidige methodiek voor de risicoanalyses bij de MFB's/bewaking.

De pdf-achtergrondteksten voor de CI-aarden kennen voor de naamgeving de volgende structuur:

TnnnnI mmmmmm.**.PDF**. Hierbij geldt:

- T** vaste aanduiding en staat voor thesaurus
- nnnn het thesaurus item nummer in bestand BST902T: **TSNR**
- I** vaste aanduiding voor Itemnummer
- mmmmm het itemnummer binnen thesaurus nnnn: **TSITNR**
- .PDF** vaste aanduiding voor de extensie

De pdf's met achtergrondteksten zijn beschikbaar op www.g-standaard.nl/risicoanalyse. Via deze link kan een mogelijkheid worden ingebouwd voor zorgverleners om de achtergrondteksten op te roepen in de software.

De pdf's worden hier tegelijk met de productie van de G-Standaard op geplaatst. Dit betekent dat vanaf de productie tot de eerste van de volgende maand, de pdf's die gewijzigd zijn op deze website 'voorlopen' op de medicatiebewaking in het XIS.

5 Overzicht aanpassingen per versienummer

Versie	Datum	Waar in richtlijn	Soort wijziging	Wat is gewijzigd	Evt. opmerkingen
1.1.2.	03-06-24	Titelpagina	Toevoeging	Aan de titel van de IR de toevoeging gedaan 'Vastleggen van contra-indicatieaarden vanuit de G-Standaard '	Op verzoek van de WT aangepast
		§1.2	Toevoeging	Toegevoegd wat deze IR beschrijft	
		§3.1	Toevoeging	Noot vooraf over CiO aangevuld	
			Verwijdering	Onder 'Ter informatie' de verwijzing naar de mappingtabel van Nictiz verwijderd	
			Toevoeging	Onder 'Ter informatie' de verwijzing naar de NHG-tabel opgenomen	
1.1.1.	23-11-23	NIEUW		Deze IR volgt de IR Bewaking op contra-indicatieaard (incl. Zwangerschap, nierfunctie en farmacogenetica) op, i.v.m. vervallen van de klassieke Contra-indicatiebestanden 655/656 per februari 2024. De relevante informatie over het vastleggen van CI-aarden uit deze vervallen IR is hier opgenomen.	